

Severnoprimska mrežna regionalna razvojna agencija

Sodelujoče razvojne agencije:

ICRA d.o.o. Idrija, Posoški razvojni center, Razvojna agencija ROD Ajdovščina, RRA severne Primorske d.o.o. Nova Gorica

Okrogla miza, 26.11.2009, Nova Gorica

Pri oblikovanju regionalne razvojne politike smo izhajali iz spoznanja (dejstva), da je zdrav, aktiven, pozitivno in v prihodnost usmerjen človek temelj kakovostnega razvoja in iskanja konsenzualnih rešitev družbenih problemov. Socialne determinante, med njimi tudi zdravje, zato v regionalnem razvojnem programu (RRP) upoštevamo kot bistvene elemente, ki določajo razvojne potenciale regije. Zdravi in zadovoljni ljudje delujejo razvojno pozitivno in spodbujevalno. Ko slabšanje ekonomsko socialnih razmer povzroči povečanje ekonomskih in socialnih težav tako posameznikov kot družbe v celoti, se močno zmanjša tudi skrb za zdravje. Socialni problemi se zaostrijo, povečajo se zdravstvene težave, kar na razvoj deluje negativno (obremenjujoče), zaviralno. Zdrav človek razmišlja bolj družbeno angažirano, želi vplivati na odločitve in tako zavestno soustvarja bolj celovite in inovativne razvojne rešitve.

Ker smo pri pripravi Regionalnega razvojnega programa za območje Severne Primorske – Goriške statistične regije za obdobje 2007-2013 (RRP) želeli doseči čim večji družbeni konsenz, smo za pripravo programa oblikovali regijske delovne skupine za različna področja razvoja, ki so svoje usmeritve usklajevala na plenarnih (skupnih) delavnicah. Z vsebinami s področja socialnega razvoja se je in se še vedno ukvarja skupina, v katero so vključene vse pomembne institucije, ki se v regiji in v subregijah ukvarjajo z vprašanji povezanimi z zdravjem, izobraževanjem, socialnimi vsebinami in ostalimi družbenimi dejavnostmi kot so kultura, šport in nevladne organizacije. V skupini je aktivnih približno 25 članov. Pred delavnicami RDS se v posamezni subregiji organizirajo tudi sestanki in razgovori ožjih tematskih skupin. Njihove predloge predstavniki prenesejo in obravnavajo na RDS.

RDS za področje socialnega razvoja s svojim delom zagotavlja povezanost razvojnih in strokovnih institucij, lokalnih skupnosti in nevladnih organizacij pri pripravi in izvajanju regijskih projektov ter njihovo usklajenost s politiko države. Vodi jo predsednik, ki deluje v eni od regionalno pomembnih institucij, strokovno tehnično pomoč in koordinacijo aktivnosti pa ji nudi regionalnih koordinator. Ta je zaposlen v eni od razvojnih agencij, je projektni vodja in dobro pozna vsebine, s katerimi se delovna skupina ukvarja. RDS se sestaja po potrebi, obvezno ko se pripravlja nov razvojni program, kasneje pa najmanj takrat, ko se pripravljajo izvedbeni projekti in dogovarja njihovo sofinanciranje.

RDS za vprašanja socialnega razvoja se z ostalimi delovnimi skupinami srečuje v okviru Regijskega razvojnega sveta, ki kot najvišji organ v regiji, sprejme strategijo regionalnega razvoja in določi prioritete regijske projekte v določenem obdobju. Člani sveta so predstavniki ekonomskega, prostorskega in socialnega sektorja ter javnih, zasebnih in nevladnih organizacij. Predsednik regijske delovne skupine za socialno področje zagotavlja, da regijski svet obravnava tudi vsebine povezane s socialnim in zdravstvenim stanjem prebivalstva in opozarja na tiste družbene probleme, ki, poleg ekonomskih, infrastrukturnih in prostorskih pogojev, lahko pomembno vplivajo na razvojne sposobnosti regije.

Pri končnem usklajevanju, kateri projekti bodo v določenem letu prioritetni v regiji, praviloma regionalni razvojni svet in občine podprejo vsebine povezane z infrastrukturo in gospodarskim razvojem. Projekti povezi s športom, rekreacijo, prostočasovnimi dejavnostmi, vseživljenskim učenjem, kulturo, zdravstveno oskrbo, skrbjo za ostarele in marginalne družbene skupine ipd. ostajajo v pristojnosti posameznih lokalnih skupnosti, strokovnih institucij in resornih ministrstev. S tega vidika so lokalne skupnosti zelo pomembne, saj skrbijo za investicije s tega področja (npr. športno rekreativno in turistično infrastrukturo, večnamenske objekte, učne centre ipd.), prav tako pa finančno podpirajo aktivnosti različnih nevladnih organizacij in društev, ki se ukvarjajo s temi vsebinami.

Ukrepi, ki bi bili systemske narave in bi se dolgoročneje izvajali v celotni regiji, so težko izvedljivi, saj regija za ta namen nima primerne statusa in finančnih virov.

Vsekakor pa na tem področju postaja vedno bolj pomembno delovanje različnih nevladnih organizacij, humanitarnih in prostovoljnih društev.

Vpliv na javno zdravje ni omejen le s socialnim področjem, ampak nanj vlivajo tudi ekonomske in okoljske ter širše razmere v regiji. In obratno.

Če analiziramo programski del razvojnega programa za območje Severne Primorske – Goriške statistične regije 2007-2013, vidimo, da na javno zdravje vplivajo ukrepi in projekti vseh razvojnih področij, ki so vključeni v program, in sicer:

- že omenjeno področje socialnega razvoja regije – razvojna prioriteta Znanje za podjetnost in razvoj (to področje tudi vključuje teme javnega zdravja in zdravstvenega varstva), kot tudi
- področje gospodarskega razvoja regije – razvojna prioriteta Inovativnost v gospodarstvu,
- področje turizma – razvojna prioriteta Odličnost v turizmu,
- področje razvoja podeželja - razvojna prioriteta Celostni razvoj podeželja in

- področje okolja in prostora - razvojna prioriteta Trajnostni okoljski in prostorski razvoj regije ter uravnotežena in kvalitetna infrastruktura regije.

Severna Primorska v razvojno politiko skozi navedena področja oz. razvojne prioritete vključuje vidike socialnih determinant z:

- razvojno politiko gospodarstva, ki temelji na večanju inovativnosti z namenom, zagotavljanja uspešnega ekonomskega stanja v regiji - blagostanje ljudi,
- zagotavljanjem dostopnosti do delovnega mesta, izobraževanja, varstva, zdravstvene oskrbe itd. za vse prebivalce, tudi marginalne skupine – vpliv na splošno kakovost življenja,
- zagotavljanjem kvalitete delovnih mest – vpliv dela na zdravje,
- razvojno politiko kmetijstva in podeželja – razvoj okolju prijaznega kmetovanja, kvalitetnih produktov kmetijstva, razvoj dodatne ponudbe na podeželju,...
- razvojno politiko na področju transporta, ki ustrezno pozicionira pomen javnega prevoza in razvoj kolesarskega omrežja,
- vključevanjem načel trajnostnega razvoja, ki kot horizontalna razvojna politika v vseh prednostnih področjih zagotavlja zdravo okolje.

Za aktualni regionalni razvojni program je bila izdelana strateška presoja vplivov na okolje. Smiselno in prav bi bilo, da se pri oblikovanju razvojnih politik in programov ter pred implementacijo le teh, naredi tudi presojo njihovih vplivov na zdravje ljudi oz. da se presojo vplivov na okolje razširi in dopolni s presojo vplivov na zdravje oz. širše počutje ljudi.

mag Rosana Ščančar
Andreja Trojar Lapanja

Tolmin, Solkan, 25.11.2009